

Вплив нових електронних інструментів та статей 16–17 Закону на спрощені закупівлі

Закон України «Про публічні закупівлі» (далі — Закон) вкотре вдосконалює процедури проведення публічних торгів, передбачає нові можливості для перемоги в тендері та знову змушує як замовників, так і учасників пристосовуватися до змін, які почали діяти з 19.04.2020. Однією з важливих новацій є новий тип закупівельної діяльності — спрощена закупівля. Тому в цій статті ми спробуємо розібратися з особливостями застосування замовниками вимог статей 16 та 17 Закону під час проведення спрощених закупівель та впливом на закупівлю таких нововведень, як «24 години на виправлення помилок» та «аномальна ціна».

Поняття спрощеної закупівлі

Чинна редакція Закону дещо змінила звичний для замовників поділ закупівель на понадпорогові та допорогові, суттєво знизивши вартісні межі та ввівши цілком нове поняття — спрощені закупівлі.

Відповідно до пункту 28 частини першої статті 1 Закону **спрощена закупівля** — це придбання замовником товарів, робіт і послуг, вартість яких дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою за вартість, що встановлена в пунктах 1 і 2 частини першої статті 3 Закону.

Виходячи із зазначеного, спрощені закупівлі **здійснюють замовники, визначені пунктами 1-3 частини першої статті 2 Закону**, за умови, якщо:

вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою 200 тисяч гривень;

вартість робіт дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою 1,5 мільйона гривень.

Замовники, визначені пунктом 4 частини першої статті 2 Закону (юридичні особи та/або суб'єкти господарювання, які здійснюють діяльність в окремих сферах господарювання), здійснюють спрощені закупівлі за умови, якщо:

вартість предмета закупівлі товару (товарів), послуги (послуг) дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою 1 мільйона гривень;

вартість робіт дорівнює або перевищує 50 тисяч гривень та є меншою 5 мільйонів гривень.

Водночас допороговими залишилися виключно закупівлі, вартість яких не перевищує 50 тисяч гривень, під час проведення яких замовник повинен дотримуватися принципів

здійснення публічних закупівель (частина третя статті 3 Закону). Щодо процесу планування закупівель до 50 тис. грн і вище читайте у статті [«Планування в річному плані закупівель до 50 тис. грн і вище: відобразити чи ні?»](#) на порталі RADNUK.COM.UA.

Пам'ятаймо! У разі прийняття замовником рішення про використання системи для здійснення закупівель товарів, робіт і послуг, вартість яких не перевищує 50 тисяч гривень, замовник послуговується Інструкцією про порядок використання електронної системи закупівель у разі здійснення закупівель, вартість яких є меншою за вартість, що встановлена в частині 3 статті 3 Закону, затвердженою наказом Державного підприємства «ПРОЗОРРО» від 19.03.2019 № 10 (у редакції наказу ДП «ПРОЗОРРО» від 17.04.2020 № 18).

Що означає для замовника дане нововведення?

Проте законодавець передбачив вичерпний перелік випадків незастосування замовником порядку проведення спрощеної закупівлі, визначений пунктом 7 статті 3 Закону.

Детальніше про підстави для незастосування порядку проведення спрощених закупівель читайте у статті [«Спрощені закупівлі: правила та винятки»](#) на порталі RADNUK.COM.UA.

Переваги спрощеної закупівлі

Спрощена закупівля фактично є вдосконаленою допороговою закупівлею, яка є обов'язковою для проведення замовником і працює за принципом визначення максимальної економічної вигоди.

Основні характеристики:

мінімальний строк проведення з моменту періоду уточнень до укладення договору триває до 10 днів;

законодавством не передбачена підготовка тендерної документації;

спрощену закупівлю проводять через електронну систему закупівель із застосуванням електронного аукціону;

закупівля відбудеться при реєстрації хоча б одного учасника з подальшим автоматичним переходом до процесу «Оцінка»;

застосування електронного каталогу як альтернатива спрощеним закупівлям;

зменшення тіньової зони, де здійснення контролю за закупівлями практично неможливе, та розширення конкурентного ринку для постачальників.

Як бачимо, запровадження законодавцем спрощеної закупівлі для постачальників має При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/doporogi/vplyv-novykh-elektronnykh-instrumentiv-ta-statej-16-17-zakonu-na-sproshcheni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

більше переваг, ніж недоліків, адже суб'єкт господарської діяльності зможе розширити власний ринок збуту внаслідок участі в більшій кількості тендерів. Це дасть можливість збільшити прибуток, з одного боку, та, з іншого, забезпечити ефективне використання коштів замовника в результаті отримання пропозиції за найнижчою ринковою ціною.

Чи можливе відхилення пропозиції учасника через невідповідність статей 16 та 17 Закону

Питання про наявність / відсутність впливу кваліфікаційних (кваліфікаційного) критеріїв, установлених статтею 16 Закону, та/або наявні підстави, установлені частиною першою статті 17 Закону під час застосування спрощеної закупівлі, є одним з поширених та актуальних питань серед закупівельної спільноти. Чіткої відповіді на це питання Закон не надає, тож спробуємо розібратись поетапно.

1. Відповідно до частини 1 статті 17 Закону за наявності названих у ній підстав замовник приймає рішення про відмову учасникові в участі **у процедурі закупівлі** та зобов'язаний відхилити тендерну пропозицію учасника або **відмовити в участі у переговорній процедурі** закупівлі (крім випадків, зазначених у пунктах 2, 4, 5 частини другої статті 40 цього Закону).

Крім того, частиною 1 статті 16 Закону визначено, що замовник вимагає від учасників **процедури закупівлі** подання ними документально підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям, перелік яких визначено цією статтею.

Отже, надання підтвердження відповідності учасника встановленим кваліфікаційним критеріям, визначеним статтею 16 Закону, та відсутності підстав, передбачених статтею 17 Закону, сторони закупівель застосовують **лише під час проведення процедур закупівель**. Законом визначено лише три конкурентні процедури закупівель (відкриті торги, торги з обмеженою участю та конкурентний діалог) та, як виняток і відповідно до умов, визначених у частині другій статті 40 цього Закону, — переговорну процедуру закупівлі.

Висновок. Спрощена закупівля не є процедурою закупівлі в розумінні Закону, тому замовники не застосовують вимоги статей 16 і 17 Закону при її проведенні.

2. Уповноважена особа, яка проводитиме виключно спрощені закупівлі відповідно до нової редакції Закону за результатами оцінки та розгляду пропозиції визначає переможця, яким відповідно до сформульованого в Законі визначення терміна «переможець спрощеної закупівлі» є учасник, **пропозиція якого відповідає всім умовам, що визначені в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі, вимогам до предмета закупівлі і** визнана найбільш економічно вигідною та якому замовник повідомив про намір укласти договір про закупівлю (пункт 19 частини 1 статті 1 Закону).

Крім того, пунктом 11 статті 14 Закону визначено, що замовник розглядає на відповідність умовам, визначеним в **оголошенні про проведення спрощеної закупівлі**, та **вимогам до предмета закупівлі** пропозицію учасника, яка за результатами електронного аукціону (у разі його проведення) визначена найбільш економічно вигідною.

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/doporogi/vplyv-novykh-elektronnykh-instrumentiv-ta-statej-16-17-zakonu-na-sproshcheni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

Отже, **пропозиція як учасника, так і переможця спрощеної закупівлі повинна відповідати лише умовам, визначеним в оголошенні, та вимогам до предмета закупівлі.**

Пунктом 3 статті 14 Закону передбачено перелік обов'язкової інформації, яку замовник має зазначити в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі, яким не встановлено подання учасниками документального підтвердженої інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям та/або вимогам статті 17 Закону.

Крім того, стаття 14 Закону, яка регламентує порядок проведення спрощених закупівель, не містить обов'язку замовника щодо:

необхідності перевірки пропозиції учасника на відповідність вимогам, визначеним у статті 17 Закону, та наявності документального підтвердження інформації про їх відповідність кваліфікаційним критеріям, установленим статтею 16 Закону;

включення положень статей 16 і 17 Закону до оголошення про проведення спрощеної закупівлі та **вимог до предмета закупівлі;**

відхилення найбільш економічно вигідної пропозиції учасника на підставі невідповідності вимогам статей 16 і 17 Закону.

Висновок. Спрощені закупівлі — це закупівлі без встановлення замовником обов'язкових кваліфікаційних критеріїв та перевірки на відповідність учасника вимогам статті 17 Закону.

Водночас звертаємо увагу на декілька практичних моментів.

Частиною 3 статті 14 Закону визначено, що окрім обов'язкової інформації, що має включити замовник до оголошення про проведення спрощеної закупівлі, **може бути зазначена й інша інформація.** Тобто дана норма містить лише перелік обов'язкових відомостей, які замовник повинен включити до оголошення про проведення спрощеної закупівлі, і при цьому дозволяє замовникові зазначити іншу інформацію, наприклад, в частині наявності техніки, обладнання, працівників, досвіду, фінансової спроможності тощо.

Крім того, при проведенні спрощених закупівель обов'язковим є дотримання принципів публічних закупівель, перелік яких наведено у статті 5 Закону. Із цією метою замовник має повне право передбачити в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі умови відхилення пропозиції учасників у разі наявності заборгованості зі сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), банкрутства тощо, які здебільшого покликані гарантувати дотримання принципів закупівель під час витрачання публічних коштів.

Висновок. Замовник не зобов'язаний застосовувати при проведенні спрощених закупівель вимоги статей 16 і 17 Закону, однак цілком може відхилити пропозицію учасника (учасників) у разі невідповідності встановленим іншим вимогам стосовно спроможності учасника щодо виконання робіт, надання послуг, постачання товару та за

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/doporogi/vplyv-novykh-elektronnykh-instrumentiv-ta-statej-16-17-zakonu-na-sproshcheni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

наявності підстав для відмови, якщо вони будуть включені до оголошення про проведення спрощеної закупівлі або вимог до предмета закупівлі.

Функціонал 24 годин на виправлення помилок не розповсюджується на спрощені закупівлі

Раніше в багатьох випадках замовникам доводилося відхиляти тендерні пропозиції через виявлення в них помилок, які суттєво не впливали на зміст самої тендерної пропозиції. Така вимога спричиняла чимало клопоту. Для вирішення цієї проблеми чинною редакцією Закону передбачено для учасників процедур закупівель нові можливості для перемоги в тендері. Зокрема, норма про 24 години, які учасник зможе використати для виправлення невідповідностей у документах, поданих через майданчик у систему ProZorro для участі в процедурі закупівель.

Так, частиною 16 статті 29 Закону визначено, що якщо замовником під час розгляду тендерної пропозиції виявлено невідповідності в інформації та/або документах, що подані учасником **у тендерній пропозиції** та/або **подання яких вимагалося тендерною документацією**, він розміщує у строк, який не може бути меншим ніж два робочих дні до закінчення строку розгляду тендерних пропозицій, повідомлення з вимогою про усунення таких невідповідностей в електронній системі закупівель.

Зі свого боку учасник процедури виправляє невідповідності в інформації та/або документах, що подані ним у тендерній пропозиції, виявлені замовником після розкриття тендерних пропозицій, шляхом завантаження через електронну систему закупівель уточнених або нових документів протягом 24 годин з моменту розміщення замовником повідомлення з вимогою про усунення таких невідповідностей (частина 9 статті 26 Закону).

Отже, така можливість з'явилася лише щодо інформації та/або документів, які подані учасником **у тендерній пропозиції** та/або **подання яких вимагає тендерна документація**.

Пунктом 32 частини 1 статті 1 Закону України визначено, що тендерна пропозиція — це пропозиція щодо предмета закупівлі або його частини (лота), яку учасник процедури подає замовнику відповідно до вимог тендерної документації.

Відповідно до пункту 31 частини 1 статті 1 Закону тендерна документація — це документація щодо **умов проведення тендеру**, яка розробляється та затверджується замовником і оприлюднюється для вільного доступу в електронній системі закупівель.

Поняття тендеру наведено в пункті 13 частини 1 статті 1 Закону, яким визначено, що конкурентна процедура закупівлі (тендер) — це здійснення конкурентного відбору учасників **за процедурами закупівлі** відкритих торгів, торгів з обмеженою участю та конкурентного діалогу.

Таким чином, розроблення та затвердження тендерної документації й тендерної пропозиції стосується лише процедур закупівель, перелік яких наведено в статті 13

Закону. Оскільки спрощена закупівля не є процедурою закупівлі в розумінні

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу Радник у сфері публічних закупівель ви обов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/doporogi/vplyv-novykh-elektronnykh-instrumentiv-ta-statej-16-17-zakonu-na-sproshcheni-zakupivli/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

Закону (про це зазначено вище), то застосування переваг нововведення «24 години на виправлення помилок», яке сприяло б зменшенню нерезультативних закупівель, є неможливим. Тож потенційний постачальник може бути позбавлений права укласти договір через наявність невідповідностей, що стосуються права підпису пропозиції / договору або відповідності учасника кваліфікаційним критеріям.

Ознайомитись із можливостями в учасника виправити протягом 24 годин несуттєві помилки на етапі кваліфікації, прекваліфікації можна у статті [«24 години на виправлення існуючих чи завантаження нових документів?»](#) на порталі RADNUK.COM.UA.

Антидемпінгова система в ProZorro

Для боротьби з демпінгувальниками і «прозорро-тролями», які занадто знижують ціну, законодавець вводить нові правила гри в публічних закупівлях за допомогою ще одного нового поняття «аномально низька ціна». Під нею розуміється така ціна, яка за результатами аукціону на 40 % або більше є нижчою від середньоарифметичного значення ціни / приведеної ціни тендерних пропозицій інших учасників на початковому етапі аукціону, та/або є меншою на 30 % або більше від наступної ціни / приведеної ціни тендерної пропозиції за результатами проведеного електронного аукціону. Електронна система закупівель автоматично повинна розраховувати аномально низькі ціни / приведені ціни тендерних пропозицій на всіх етапах електронного аукціону та повинна інформувати про це учасника процедури закупівлі та замовника.

Отже, Закон запроваджує механізм протидії аномально низьким цінам у результаті автоматичного їх визначення системою лише щодо приведених цін тендерних пропозицій, які розробляють та затверджують учасники відповідно до вимог тендерної документації замовника. Оскільки розроблення та затвердження тендерної документації й тендерної пропозиції стосуються лише процедур закупівель, перелік яких наведено в статті 13 Закону, то антидемпінгову систему застосовуватимуть лише для конкурентних процедур закупівлі і не поширюватимуть її дію на спрощені закупівлі, що в подальшому може стати полем для зловживань з боку учасників.

Висновок

Спрощені закупівлі — це *удосконалена допорогова закупівля*, яка складається з окремих етапів та яку проводять із застосуванням електронного аукціону (проте без обов'язкового встановлення кваліфікаційних критеріїв та перевірки на відповідність учасника вимогам статті 17 Закону). Водночас пам'ятаймо про можливість включення замовником до оголошення про проведення спрощеної закупівлі іншої інформації. Тож необхідно уважно вивчати зміст оголошення, аби уникнути відхилення за невідповідність пропозиції умовам, визначеним в оголошенні про проведення спрощеної закупівлі, та вимогам до предмета закупівлі.

Аномально низька ціна не поширюється на спрощену закупівлю, оскільки вона не є процедурою закупівлі в розумінні Закону.

Функціонал 24 годин на виправлення помилок **не розповсюджується на спрощені закупівлі.**

я закупівель на одному порталі

Запровадження законодавцем поняття «спрощена закупівля» надає низку переваг для потенційних постачальників, водночас відсутня можливість впровадження нових електронних інструментів, що існують у конкурентних процедурах закупівлі, зокрема виправлення деяких помилок у тендерній документації протягом 24 годин та відхилення аномально низьких цінових пропозицій через відсутність їх обґрунтування. Неможливість застосування даного функціонала сприятиме виникненню проблем з демпінгом, можливій недобросовісній конкуренції та антиконкурентній поведінці під час спрощених закупівель. Сподіваємось, що в майбутньому законодавець продовжить перехід до професіоналізації сфери закупівель і що дану позицію переглянуть.

Про спрощені закупівлі читайте на порталі RADNUK.COM.UA в статтях:

[«Внесення змін до проєкту договору в спрощеній закупівлі»;](#)

[«Вимоги до учасника-переможця спрощеної закупівлі»;](#)

[«Закупівля без проведення спрощеної закупівлі. Який договір укладати: договір про закупівлю чи звичайний \(прямий\) договір?»;](#)

[«Якщо в спрощеній закупівлі замовник не встиг надати відповідь на звернення».](#)